

Giriş

Herhangi bir travma veya hastalığa bağlı akut ağrının değerlendirilmesi daha anlaşılabilir olsa da özellikle ağrı deneyiminin uzaması ve kronik ağrının ortaya çıkmasıyla ağrının değerlendirilmesi bir miktar zorlaşmaktadır. Ağrının bireysel bir deneyimdir ve kronik ağrı kişinin fonksiyonelliğini, katılımını, sosyal yaşamın da etkiler. Kronik ağrılı hastalarda uyku bozukluğu da sıktır. Bu durum kişinin psikolojik sağlığını ve enerjisini de bozar. Kronik ağrılı hastalarda tüm bunlara bağlı gelişen fonksiyonel kısıtlılığa verilen tepkinin depresyona sebep olabileceği düşünülmektedir. Kronik ağrının komplike yapısı hastaların değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Kronik ağrılı hastaları değerlendirmedeki zorluk yalnızca klinik pratikte değil klinik araştırmalar için de geçerlidir. Bu durum farklı kronik ağrı türleri ve farklı hasta popülasyonları için çok sayıda değerlendirme aracı geliştirilmesine sebep olmuştur (1, 2).

Kronik ağrının bu karmaşık yapısı gereği hataların öykü, fizik muayene ve tanıya özgü testlerle kapsamlı değerlendirilmesi gereklidir(1).

1.Öykü

Kronik ağrılı hastada öykü alınırken genel tıbbi anamneze ek olarak ağrıya yönelik ayrıntılı soruları içeren ağrı öyküsü de sorgulanmalıdır. Kronik ağrılı hastaların genel tıbbi anamnezinde eşlik eden hastalıkların varlığı önemlidir. Diyabet, hipertansiyon, obezite, psikiyatrik bozukluklar ve kronik alkol ve tütün kullanımı değerlendirilmelidir. Komorbid durumlar karmaşık doğası gereği kronik ağrıya katkıda bulunabilir (1, 3). İş yerindeki kötü ergonomik faktörler, tekrarlayıcı hareketlerin de değerlendirilmesinin gerekliliği nedeniyle kronik ağrılı hastalarda meslek sorgulanmalıdır (3).

Ağrı öyküsü alınırken ağrının yeri, yayılımı, şiddeti, süresi belirlenmelidir. Ağrının tipi (yanıcı, batıcı, zonklayıcı vb.) ayrıt edilmelidir. Ağrıyı başlatan travma gibi spesifik bir olayın varlığı ve azaltıp arttıran faktörler detaylandırılmalıdır. Ağrının uyku, fiziksel fonksiyonlar, sosyal ve cinsel yaşam, duygu durumu, iş gücü üzerine etkisi sorgulanmalıdır (4). Hastanın kullandığı ilaçlar belirlenirken bu ilaçların yorgunluk, sersemlik, depresyon, uyku bozukluğu gibi olası yan etkileri de akılda tutulmalıdır (5). Hastanın kronik ağrı nedeniyle o güne kadar aldığı tedaviler de belirlenmelidir (1).

¹ Dr. Öğretim Üyesi, basackigdem@hotmail.com, Kirsehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Kliniği

dirilmiştir. Ebeveynlerin çocuğun ağrısını hafife alabileceği ya da ebeveynin kaygılı tutumları nedeniyle ağrıyı farklı bildirebileceği konusu akılda tutulmalıdır (41).

Sonuç

Ağrı gibi sübjektif bir bildirim objektif hale dönüştürülmesi hastaların tedavi ve takipleri için önemlidir. Farklı hasta popülasyonlarının değerlendirilmesi için literatürde çok sayıda farklı değerlendirme ölçekleri geliştirilmiştir. Hekim hastası için en uygun değerlendirme yöntemini belirlemelidir. Tüm bunlarla birlikte kronik ağrılı hastaların başarılı yönetimi bilişsel, duygusal, sosyal, davranışsal, çevresel faktörleri de içeren kapsamlı bir değerlendirmeyi gerektirir. Sadece altta yatan organik patolojiyi tedavi etmeye odaklanmak yerine hastayı bireysel olarak değerlendiren ve tedavi eden bütüncül yaklaşımlar gereklidir.

KAYNAKLAR

- Breivik H, Borchgrevink PC, Allen SM, et al. *Assessment of pain. Br J Anaesth.* 2008;101(1):17-24.
- Wellington B, Flynn S, Duperouzel W, et al. *Assessment of chronic pain: A practice update. Int J Orthop Trauma Nurs.* 2015;19(3):155-161.
- Walk D, Poliak-Tunis M. *Chronic Pain Management: An Overview of Taxonomy, Conditions Commonly Encountered, and Assessment. Med Clin North Am.* 2016;100(1):1-16.
- Breivik H, Collett B, Ventafridda V, et al. *Survey of chronic pain in Europe: prevalence, impact on daily life, and treatment. European journal of pain.* 2006;10(4):287-333.
- Dansie EJ, Turk DC. *Assessment of patients with chronic pain. Br J Anaesth.* 2013;111(1):19-25.
- Haefeli M, Elfering A. *Pain assessment. Eur Spine J.* 2006;15 Suppl 1:S17-24.
- Seroussi R. *Chronic pain assessment. Phys Med Rehabil Clin N Am.* 2015;26(2):185-99.
- Hawker GA. *The assessment of musculoskeletal pain. Clin Exp Rheumatol.* 2017;35(Suppl 107):8-12.
- Freyd M. *The Graphic Rating Scale. Journal of Educational Psychology.* 1923;14(2):83-102.
- Scott J, Huskisson EC. *Graphic representation of pain. Pain.* 1976;2(2):175-184.
- Kremer E, Hampton Atkinson J, Igelzi RJ. *Measurement of pain: Patient preference does not confound pain measurement. Pain.* 1981;10(2):241-248.
- Farrar JT, Young JP, LaMoreaux L, et al. *Clinical importance of changes in chronic pain intensity measured on an 11-point numerical pain rating scale. Pain.* 2001;94(2):149-158.
- Bieri D, Reeve RA, Champion GD, et al. *The faces pain scale for the self-assessment of the severity of pain experienced by children: Development, initial validation, and preliminary investigation for ratio scale properties. Pain.* 1990;41(2):139-150.
- Catananti C, Gambassi G. *Pain assessment in the elderly. Surg Oncol.* 2010;19(3):140-148.
- Margolis RB, Tait RC, Krause SJ. *A rating system for use with patient pain drawings. Pain.* 1986;24(1):57-65.
- Dicle A, Karayurt Ö, Dirimese E. *Validation of the Turkish version of the Brief Pain Inventory in surgery patients. Pain Management Nursing.* 2009;10(2):107-113. e2.
- Mendoza T, Mayne T, Rublee D, et al. *Reliability and validity of a modified Brief Pain Inventory short form in patients with osteoarthritis. European journal of pain.* 2006;10(4):353-361.
- Yakut Y, Yakut E, Bayar K, et al. *Reliability and validity of the Turkish version short-form McGill pain questionnaire in patients with rheumatoid arthritis. Clinical rheumatology.* 2007;26(7):1083-1087.
- Oksuz E, Mutlu ET, Malhan S. *Nonmalignant chronic pain evaluation in the Turkish population as measured by the McGill Pain Questionnaire. Pain practice.* 2007;7(3):265-273.
- Paz MGD, Souza LAF, Tatabiga B, et al. *Factors associated with quality of life of older adults with chronic pain. Rev Bras Enferm.* 2021;74(suppl 2):e20200554.
- Karabulut BO, Salek SS, Demirdamar R. *Development of the Turkish Sickness Impact Profile (TR-SIP)-Reliability. Quality of Life Research.* 2000:315-.
- Küçükdeveci AA, Tennant A, Elhan AH, et al. *Validation of the Turkish Version of the Roland-Morris Disability Questionnaire for Use in Low Back Pain. Spine.* 2001;26(24):2738-2743.
- Tüzün E, Eker L, Aytar A, et al. *Acceptability, reliability, validity and responsiveness of the Turkish version of WOMAC osteoarthritis index. Osteoarthritis and cartilage.* 2005;13(1):28-33.
- Sarmer S, Ergin S, Yavuzer G. *The validity and reliability of the Turkish version of the Fibromyalgia Impact Questionnaire. Rheumatology international.* 2000;20(1):9-12.

25. Duruöz MT, Özcan E, Ketenci A, et al. Development and validation of a functional disability index for chronic low back pain. *Journal of back and musculoskeletal rehabilitation*. 2013;26(1):45-54.
26. Arendt-Nielsen L, Morlion B, Perrot S, et al. Assessment and manifestation of central sensitisation across different chronic pain conditions. *Eur J Pain*. 2018;22(2):216-241.
27. Inal FY, Gul K, Yilmaz Camgoz Y, et al. Validation of the Turkish version of the Pain Sensitivity Questionnaire in patients with chronic pain. *Journal of International Medical Research*. 2021;49(12):03000605211060158.
28. Edwards RR. Individual differences in endogenous pain modulation as a risk factor for chronic pain. *Neurology*. 2005;65(3):437-443.
29. Keleş ED, Birtane M, Ekuklu G, et al. Validity and reliability of the Turkish version of the central sensitization inventory. *Archives of Rheumatology*. 2021;36(4):518.
30. Alkan H, Ardic F, Erdogan C, et al. Turkish version of the painDETECT questionnaire in the assessment of neuropathic pain: a validity and reliability study. *Pain Medicine*. 2013;14(12):1933-4193.
31. Persons A. The management of persistent pain in older persons. *Journal of the American Geriatrics Society*. 2002;50 6 Suppl:S205-2524.
32. Büyükturan Ö, Naharci MI, Büyükturan B, et al. The Turkish version of pain assessment in advanced dementia (PAINAD) scale. *Archives of Neuropsychiatry*. 2018;55(3):271.
33. Büyükturan Ö, Büyükturan B, Yetiş A, et al. Reliability and validity of the Turkish version of Pain Assessment Checklist for Seniorswith Limited Ability to Communicate (PACSLAC-T). *Turkish journal of medical sciences*. 2018;48(4):805-810.
34. Bicket MC, Mao J. Chronic Pain in Older Adults. *Anesthesiol Clin*. 2015;33(3):577-590.
35. Kang Y, Demiris G. Self-report pain assessment tools for cognitively intact older adults: Integrative review. *Int J Older People Nurs*. 2018;13(2):e12170.
36. Lewis Ramos V, Eti S. Assessment and Management of Chronic Pain in the Seriously Ill. Primary Care: *Clinics in Office Practice*. 2019;46(3):319-333.
37. Dursun G, Bektas H. Cultural validation and reliability of the Turkish version of the geriatric pain measure in the elderly. *Pain Practice*. 2017;17(4):505-513.
38. Ware LJ, Herr KA, Booker SS et al. Psychometric evaluation of the revised IOWA pain thermometer (IPT-R) in a sample of diverse cognitively intact and impaired older adults: a pilot study. *Pain Management Nursing*. 2015;16(4):475-482.
39. Merkel S, Malviya S. Pediatric pain, tools and assessment. *Journal of PeriAnesthesia Nursing*. 2000;15(6):408-414.
40. Wong DL, Baker CM. Pain in children: comparison of assessment scales. *Pediatr Nurs*. 1988;14(1):9-17.
41. Zielinski J, Morawska-Kochman M, Zatonski T. Pain assessment and management in children in the postoperative period: A review of the most commonly used postoperative pain assessment tools, new diagnostic methods and the latest guidelines for postoperative pain therapy in children. *Adv Clin Exp Med*. 2020;29(3):365-374.